

– naast de nummerplaat kleefde de sticker VL – en met I Fiamminghi op de achtergrond door het vlakke land scheert, op weg naar zijn rustieke ferme, in een groenzone gebouwd met de gerecupereerde bakstenen van de grootouderlijke boerderij en bewaakt door videocamera's, waar in de veranda een anorectische vrouw en een tienerdochter met een xTC-probleem wachten op 'voader' om samen naar *Les Misérables* te gaan kijken? Ik zeg maar iets.

Een jury van kenners en liefhebbers – maar die laatsten kunnen we niets verwijten – zorgde er vorig jaar voor dat *Ge moet niet per se ananas gegeten hebben om te weten DAT DAT ongelooflijk lekker is* van de kersverse koning der anekdotiek Bart van Nuffelen als een *belangwekkende voorstelling* in Het Theaterfestival '98 terecht kwam. Ook een aantal critici prees deze zoveelste romantisering van het werk van Louis Paul Boon – maar daarover meer in *Disziplin muss sein!* – de hemel in. Van Nuffelen wilde met *Ananas* een 'tooneel over alles' brengen 'waar mensen naar komen kijken. Een tooneel dat over mensen gaat. Een plezierig tooneel. Met een schoon en simpel verhaal. Een tikkeltje betovering, een schepke vertedering, een reis naar een andere wereld,' aldus de begeleidende tekst van Kristin van der Weken in het *Montyplan* van april 1998. Het 'tooneel over alles' komt neer op een ongecompliceerd vertelstuk over mensen dat bij de toeschouwer voor een lach en een traan

zorgt. Terecht vraagt Van Nuffelen zich op de sympathieke, oubollig ogende affiche van *Ananas* met de woorden van Boon het volgende af: 'een vertelling over het gehele leven, gaat dat niet uiteindelijk over NIETS gaan?'

In tegenstelling tot de oordelen van jury's blijft Boons vraag relevant. Want bij de generatie die op het punt staat haar intrede te doen in de theaterwereld blijkt een anekdotische dramaturgie over het algemeen hoger te scoren dan een gestructureerde, doordachte en gedisciplineerde aanpak. De keuze voor een dramaturgie van de 'charmante banaliteit' moet een kleinsteedse mentaliteit en een gebrek aan inspiratie en kunde verbergen. Of willen de *jonge helden* zich soms afzetten tegen het 'elitair' theater van de nog steeds actieve regisseurs uit de jaren tachtig, mensen als Jan Fabre, Jan Lauwers en Lucas Vandervost, die bekendheid verwierven met hun vormexperimenten? Jammer genoeg leidt de anekdotische reflex die in de voorstellingen van jonge mensen de kop opsteekt zelden tot statements; wel tot veel anekdotiek-om-de-anekdotiek.

Ik twijfel er niet aan dat Bart van Nuffelen – en in zijn kielzog de nieuwe lichter Bronstijg Veulen van het RITS, die de anekdotiek-om-de-anekdotiek minstens even hoog in haar vaandel voert – met de beste bedoelingen en een grote dosis enthousiasme aan het werk gaat. Van programmatoren, critici en artistie-

ke leiders, m.a.w. van de 'gate keepers' die de macht – of noem het de verantwoordelijkheid – hebben om trends te sturen, zou men echter verwachten dat ze zich niet zomaar lieten inpalmen door dit *aanstekelijke enthousiasme*. Als een theaterprogrammatrice het in een seizoenoverzicht heeft over *podiumschokken*, beschrijft hij/zij dan dit ontluikende heimattheater? Het is immers kenmerkend voor heimatkunst dat ze tegen de tijdgeest probeert in te gaan. Een verontrustend feit. Want hoe rijm je *plots opduikende pareltjes* met een beklemmend regionalisme in het theater van jonge mensen? Hoe verklaar je dat een aanzienlijk deel van de theaterwereld, in het kielzog van het respectabele Vlaamse Theater Instituut, zich momenteel ijverig inzet om *strategieën tegen extreem-rechts in het culturele veld* te ontwikkelen terwijl onder haar vleugels een theater ontluikt dat er een verdacht reactionaire 'back to basics'-ideologie op nahoudt? Het gezellige heimattheater gaat vrijuit. Meer nog: het wordt *bejubeld en bebroond*.

Dat lijkt mij reden genoeg om te pleiten voor meer verstand in de kunst. Maar niet alleen in de kunst. De verantwoordelijkheid voor een doordacht theater dat beseft waar het mee bezig is ligt evenzeer bij wat Jan Ritsema 'het legertje niet-makers' noemt: programmatoren, dramaturgen, productieleders, promotieverantwoordelijken, educatieve begeleiders, recensenten, etc. Dit legertje, waartoe ik in mijn andere, officiële hoedanigheid van dramaturge behoor, bezondigt zich in de schaduwzijde van het geprofessionaliseerde theaterapparaat aan een immense praktijk van woordenkakkering waar ik te allen tijde hoop niet in te trappen. Een kleine suggestie: misschien kan Het Theaterfestival – naar analogie van de initiatieven rond *Vuile Handen* van het afgelopen seizoen – volgend jaar in de randprogrammering een luik voorzien over *Vuile Voeten*.

Ge moet niet persé ananas gegeten hebben om te weten DAT DAT ongelooflijk lekker is –
Bart Van Nuffelen, Theater Antigone / Johan Hespeel

SAMPEL, p/a Nijgh&Van Ditmar/Dedalus,
Schuttershofstraat 9, 2000 Antwerpen;
tel. 03/205 94 09; fax 03/233 95 69;
e-mail hpolis@boeken.weekbladpers.be